

kev 22 lotov težka z 6—7 luknami in ravno kopitne velikosti, a za težke, vozne konje naj 1" čez rog seže, zavoljo poškodovanja po kamenje itd. in naj bo 28 lotov do 1 funt težka in z 7—9 luknjami. Le te ne smejo nikoli preveč na notranji strani in tudi ne preblizo pete-zvrtane biti. Ker je kopitna stena na zunanji strani vedno nekoliko debelejša, naj se tudi luknje na tej strani nekoliko bolj odstranjeni od zunanjšega kraja naredé. Želbli morajo pri kovanju na belo črto priti.

Stole pospešujejo konju hojo, one morajo tako postavljene biti, da se konj z njimi ne kreše. Tudi ne smejo višji kot je podkev debele biti, sicer se strela ne more tal dotikati. Nasledki tega so: stisnjeni rog, rak, stréle itd. Tako zvani grif mora spredaj sredi podkove privaren biti. Teh dobijo le težki vozni, a nikdar jezdni, ali kočijski konji. Kapice so spredaj ali na strani navzgor obrnjene in branijo, da se podkove pri vednem trkanju ob kamenje nazaj ne nagnejo. Ako je rog krhak, nadomestujejo tudi želblje. One morajo mehke, pol palca dolge biti, da se stene dobro priležejo.

(Dalje prihodnjič.)

Naglo napenjanje goveje živine.

(Konec.)

Ako je nevarnost velika, in so imenovana zdravila brez uspeha ali jih ni pri rokah in sila je velika, ne obupaj še in poprimi za umetno pomoč, ali operacijo, katero imenujemo: vampni vbod.

Zato operacijo je nalašč prirejen instrument: „troikar“, plošnat z nožnico 16 do 18 cm. dolg. V pomanjkanju „troikara“ zamore se nož rabiti.

S „troikarjem“ se tako dela: eden pomaga držati živino pri glavi, drugi se na pravo stran vstopi, da ne ogiblje se preveč živina temu, ki bode; ta, ki vbod stori, stopi na levo stran živine, s pogledom nazaj, držeč v levi roki troikar; z ostrino nastavi na sredo leve lačne, misleč lačno na trivogle, (in večidel je tam najvišji vun napeta) in nagnjeno proti predni pravi nogi komolca; z levo roko doli tiši, in s pravo roko po troikarnem prijemku udarjaj, dokler ga skoz kožo v vamp črez polovico nožnice ne zaženeš, da si vže to zadnjo luknjo na strani nožnice misliti moreš, da je notri; zdaj tišiš z levo roko nožnico na truplo doli, in vbodni, škilet potegne s pravo roko vun, na kar začne sapa žvižgati vun; v časih se v nožnico blato zabaše in odpeljanje sape zavira, kar se pa lahko s kako šibico predere.

Nožnica se naj pusti za eno uro notri, dokler se ne omiri nabiranje plina, potem se

zdere nožnica vun, in na rano se nekoliko čebelnega voska vtakne, in celjenje se naturi prepusti. — Ni ti treba straha pri ti operaciji, samo da misliš trivogelno sredo proti komolcu prave noge, ker pri ti nezgodi je želodec zelo razširjen, in lahko v nja zadeneš; samo pravi čas ne zamudi, dokler se živina še ni zgrudila, ker potem bi bilo vse prepozno.

Ravno na ta način se vbode z nožem, v premeri 1 1/2 cm. širokim, rez, in jo moreš poprek kreniti, da sapa leži in hitro vun vre, in ko ni več nevarnosti in živina zopet tenka, vzameš nož vun.

Po prestani nevarnosti se preko lačne mrzli okladki, pol vode pol kisa, iz platnenih cunj delajo; živini se ne da pol dne ničesar jesti, in potem daje se le malo in lahko prebavljive suhe krme. Včasih po prestanem napenjanju živina ne prežveka in se ji ne ljubi jesti. Tukaj vzemi: 60 gramov glauberjeve soli, 15 gramov encijana, na pol litra frišne vode, vlij živini, in to ponevljaj vsake 4 ure dokler živina zopet ne dobi želje do jedi.

Nektere kratki se prigodi, da si je živina ravno s to hrano, katero jo je napihnila, želodec prenapolnila. Tukaj so ti zgorej popisani pomočki vsi preslabi, ker je želodec jedi poln, nobeno zdravilo pa ne troakar ne reši živine iz njene nevarnosti, ampak more se ji življenje oteiti takole: ravno tam, kder se troikar vbode, vreži z ostrim nožem rez proti sebi doli po lačni toliko, da moreš z roko noter. Zdaj segni s pravo roko po povžito hrano v vamp, in jo toliko izjemlji, da zapaziš pri živini polehkotnost; preveliko ali skoro vse ne smeš vun zjemati, ker sicer more živina konec vzeti. Čez nekaj časa ne zapaziš nič od napenjanja; zdaj se strani ranine z mlačno vodo osnažijo, in s tremi šivi zašijejo; pa le zvunajna koža se zveže, in črez rano polagajo mrzli okladki frišne vode, pozneje kuhane vode (mrzle) iz hrastove skorje, dokler se zopet ne zaraste; tačas more se malo pa dobre in suhe krme polagati.

Ta slednja operacija je ravno tudi brez straha, in ravno s tim, kakor je zgoraj omenjeno, boš živini življenje otel; to so gotove skušnje, ktere sem v živinozdravništvu skoz 25 let z dobrimi izidi izvrševal.

Ker ta bolezen ali napenjanje vsako leto in v vsakem kraju našo domačo živino napada, in vsled pomanjkljivega vračenja konec jemlje, sem ta sestavek posestnikom v pouk spisal, da zamorejo sami pomagati, če sila ne pripušča po živinozdravniku iti.

Priporočnja vredno je, da bi lastniki pomočkov si uže naprej priskrbeli, postavim: živo apno, vinsko žganje in iz lekarne oleum petr. rub. 150,00. spirit. ammoni. caust. 150,00.

Dobro bi bilo, da bi si vsaka občina naj-

žavnega poslanca g. Nabergoja in profesorja Bezenška iz Sofije. Po navdušenem pozdravu g. župana in po pesni „Dijaška“ nastopi mlad govornik, ki je v kratkih a jedrnatih besedah svoje tovariše navduševal, naj vedno vzajemno delujejo v blagor slovenskega naroda in Avstrije! Potem smo občudovali jarne glasove vrlih pevcev, med katerimi se nam je najbolj dopadel g. P. s svojim samospevom za tenor „Otok“. Namesto pesni „Petelinčkova ženitev“ deklamoval je abiturijent g. H. Gregorčičevo pesen „V pepelnici noči“. Po besedah: Le vstani vborni narod moj, — Do danes v prah teptan . . . smo s ploskanjem in živio-klici čestitali izvrstnemu deklamatorju. Po petji še je govoril g. Fen, predsednik „Triglava“ in prebralo se je 30 telegrafskih pozdravov. Po dokončani besedi, pri kateri so sodelovali izurjeni godeci Zagrebških ognjegasilcev, pričel se ples, ki je trajal do ranega jutra. Ta dijaška veselica, pri kateri so se dijaki izvanredno lepo obnašali, ostala bo gotovo vsem v lepem spominu. Stari, izkušeni narodnjaki bodo se radi spominjali na njo s sladko nadejo, kajti dokler bo naš narod imel tako navdušeno mladino, zagotovljena mu je bodočnost. Dijakom pa bode lepi uspeh te veselice, pri kateri so za „Mir“ in „Narodni dom“ imeli dobička 45 fl., gotovo v spodbudo, da bodo vsako leto napravili vsi skupaj enako veselico!

Od Save. (Toča). V bridkem spominu ostane letošnji prvi avgust mnogim posestnikom v Koprivniški, rajhenburški in Videmski fari — nadalje pa tudi obilnim poljedelcem na sosednem Kranjskem. Vsula se je okoli 2 ure popoldne, toča pri sv. Jožu v Koprivniški fari; divja vinar njo je gnal preko Rasteza in Ponikve, mimo Gorice, skozi Anže v krásne Sremiške gorice, od tod pa v Videm in v Staro vas, potem preko Save na Kranjsko. Sekala je na Štajerskem v četrto ure širokem tiru; toda njena pot je 3 ure dolga. Njena zerna, po nekod debela kot jajca, zdrobila so vse poljske pridelke; toda grozna nevihta, koja je spremljala njeno pogubonosno rožljanje, je izkoreninila in polomila mnogo močnih dreves, razkrila strehe. Zdrobljenih je brezštevilnih šip, vbitih veliko zajcev in krilatih pevcev; obrana so sadunosna drevesa; žalujoči vinogradniki po Sremiču, Kremenu in na zapadni strani Libne so obhajali ta nesrečni dan svojo letošnjo trgatavo. Dragi moj! ki se voziš po železnici od Brežic proti Vidmu, ozri se na severo-zapadno stran! Pač tužen pogled! Namesto zelenega tršja vidiš sloveče gorice, kakor bi nje bil ogenj popalil. Vedi pa ljubi prijatelj! da mnogoteri kmetič po teh krajih živi večidel le ob vinski kaplici; z vinskim pridelkom plačuje svoje davke. Pridni posestnik, ki se trudi od zgodnje jutranje zore do poznega mraka,

ter si prideluje v potu svojega obraza svoj kruhek, se pač včasih tudi zadnje v veseli družbi pri žlahtni kaplici; privosči mu, dragi moj, to redko veselje! Toda letos pač ne boš slišal v teh goricah veselega ukanja. Klavern in otožen išče in šteje vinogradnik redke jagode po zgorelih grozdcih, ki so še obviseli na trti, dokler tudi oni ne odpadejo. Žalosten je pogled iz Sremiča v Staro vas. Po vsej vasi je nasajenih brezštevilnih sadunosnih dreves, koja v svojem zelenju vse hiše tako zakrivajo, da izmed njih skoraj poslopja videti ni. Kakšna sprememba pa zdaj! Kakor ob zimskem času, štrlijo na kvišku gola drevesa med hišami; kajti grozoviti ledeni kamenčki so na njih razsekali peresca in sad. V resnici omilovanja, pa tudi zdatne podpore vredni so posestniki, zadeti po tako silni nesreči!

Od Savinje. Predpretečeni četrtek pokopali smo v Doliči blago sopogo, ranjcega nadučitelja Petra Musija, ki je slovel s svojo pridnostjo po vsej dolini in katerega je presvitli cesar odlikoval z zlatim križcem za zasluge. Blaga mamica bila je svojim otrokom izgled prave materinske ljubezni, pobožnosti in skrbljivega delovanja. Pogreb bil je časten, za katerega se žalujoča družbina č. č. g. duhovnom iz obližnja in č. g. župniku pri sv. Florijanu v Doliči preponižno zahvaljuje. Bodi blagej slovenske mater zemljica lahka!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so Libnanskega škofa Rudigiera v Steyeru sprejeli in rekli: „čestitam Vam zaradi Vaše duhovščine, koja se odlikuje po dobri disciplini (uredjenosti) kakor tudi po svojem političnem domoljubnem vedenju.“ Cesar sam toraj odobruje politično delovanje duhovščine v konservativnem, domoljubnem smislu. To je liberalne kričave silno potrlo. Lineške škofije duhovniki so pa res vrli domoljubi. Pod njihovim vodstvom so gornje-avstrijski kmetje povsod zmagali s konservativnimi kandidati, liberalni bauernvereinarji so popolnoma propali. Ker dobijo konservativci še nekaj poslancev v mestih in vse v velikem posestvu, je liberalizmu tam konec storjen v deželnem zboru. — Menje srečni so bili štajerski nemški kmetje, ti so propali v Irdningu in Lieznu, Bruka in Leobna pa niso mogli pridobiti. Naposled je 26. t. m. veliko posestvo volilo liberalno, osrednja stranka je potegnila s 26 glasi na liberalno stran tudi Dornavski Pongrac je stopil s 6 pooblastili tje in tako so liberalci izvolili 12 svojih, med temi je spodnještajerski Pauer, Gund. Wurmbrand, Hakelberg in Moškon, s 107 glasi, proti 58, kateri so konservativnim kandidatom došli, med njimi je bil tudi: župnik Hrzič, grof Jul.